

Jag har lagt märke till en allt högre efterfrågan om tips & råd vid köp av i första hand begagnad bil. Jag har sedan ungdomen ett genuint intresse av bilar, dess olika konstruktioner & funktioner. När jag nu börjar uppnå en s.k. respektabel ålder har jag samlat på mig en del erfarenheter i ämnet som jag gärna delar med mig av.

Enklarest vore väl att utbrista: "köp en Toyota!" Detta sagt med ett litet uns skämtlynn men också med en ansenlig mängd av allvar, detta är driftsäkra och hållbara bilar med låga omkostnader och som krånglar mycket sällan. Japanska bilar står sig över huvudtaget mycket bra i konkurrensen med övriga bilmärken. Nåväl nu får det vara slut med den obetalda reklamen och över till de utlovade tipsen.

Ett bilköp börjar ju oftast med ett behov, vad är ditt behov? Tänk efter hur stor bil behöver du? Vad blir omkostnaderna t.ex. fordons skatt, försäkringspremier och kanske inte minst viktigt bränslekostnaderna och övriga driftkostnader per år, utgå från din egen plånbok, kolla upp lite reservdelspriser på den bilmodell du är intresserad av och framförallt använd den del av hjärnan som väljer att vara kritisk och tänka praktiskt. Kolla upp modellens styrkor och svagheter, besiktningsstatistik etc. Välj inte ett fordon efter dess "nuppiga" färgkulör eller "pajiga" fälgar eller "fräna" utseende. Åtminstone om det är en någorlunda funktionell bruksbil du söker.

Kanske hittar du en annons i tidningen eller via Internet (som kanske är det vanligaste i dag) på en bilmodell som tilltalar dig. Du tar en första kontakt med säljaren och ställer frågor ang., bilens skick etc. För att spara tid och energi samt onödiga resor, pengar och ditt goda humör begär att få bilens registreringsnummer. Då kan du lätt, via SMS 71456 eller Transportstyrelsen dygnet runt service nr 0771-14 15 16, kontrollera bilens vägtrafikstatus d.v.s. om bilen är godkänd vid besiktning, om fordons skatten är betald, vem som nu äger bilen, hur många ägare, årsmodell om bilen har skatteskulder. (som alltid följer med bilen.)

En så grundlig kontroll av ovan nämnda punkter samt en lika grundlig kontroll av ägarförhållandet som möjligt är av största vikt för att slippa tråkiga överraskningar i form av t.ex. betalningsskyldighet för någon annans skulder.

Kom också ihåg att om en välskriven annons säger att fordonet är besiktigt så behöver detta inte betyda att fordonet är besiktigt och GODKÄNT! Antalet ägare kan ju vara intressant för vissa, man ska dock betänka att försäkringsbolagens regler och s.k. bonussystem som gällde fram till -01 gjorde att bilar ofta skrevs över inom familjer (far, mor, son, dotter) när man skattade ett nytt fordon. Regeln var nämligen den att du fick köpa en ny försäkring för varje fordon och för varje fordon bygga upp en ny bonus vilket tog upp till sju år av dyra premier detta kan vara förklaring till ett antal ägare av fordonet, har dock stött på bilar med mellan 28-35 ägare och då bör väl kanske en liten varningsklocka ringa, på det hela taget vill man givetvis ha så få ägare som möjligt på fordonet.

Personligen ogillar jag tillvägagångssättet att annonsörerna retuscherar registreringsnumret. Jag känner instinktivt att man vill dölja något eller som jag redan tagit upp försvåra den annons så enkla fordonsstatuskontrollen via Transportstyrelsens SMS eller teletjänst.

Den värsta vederstyggelsen är dock när jag ser en reg. bilhandlare nyttja samma tillvägagångssätt, då ifrågasätter jag verkligen seriositeten hos vederbörande, de är inte många men tyvärr förekommer de.

Dessa första små tips (i all välmening) är till för att försöka hjälpa dig att skydda dig från obehagliga överraskningar i form av skatteskulder eller rättsliga efterspel p.g.a. du inte ordentligt kollat ägarförhållandet etc. före ditt bilköp. En liten sak till bara, nog har du i din omedelbara närhet NÅGON som har lite mer erfarenhet än du? Trodde väl det, ta med honom/henne som stöd och kanske för att rådfråga under resans gång. Om inte annat så för att bevittna din affär.

När du efter lusläsning av annonser, tårar, svett och vända bestämt dig för att slutligen titta på en bil och ändå glömt den viktiga kollen av person/ägaruppgifter, gör det då på plats! Därefter kan man övergå till det roliga, nämligen att (kritiskt) granska bilen. Se till att granska bilen i någorlunda vettigt ljus samt . Se också till att ha ett väl tilltaget utrymme att gå runt fordonet detta för att göra en visuell bedömning av karossens plåt, lack, fälgar & däck etc. titta efter stora färgskiftningar, färgskiftningar kan betyda att bilen av någon anledning lagats och om så är fallet fråga varför och vem som utfört arbetet. Helt enkelt kontrollera om det är snyggt och professionellt åtgärdat. Finns t.ex. rost och diverse plåtskador är det mycket dyra skador att åtgärda såvida man inte själv är bevandrad i plåt och lackeringsreparationens ädla konst. Tro framförallt inte att det blir billigare att åtgärda en gammal bil.

Efter den första visuella kontrollen, sätt dig i bilen och starta den. Öppna huven, alla dörrar och luckor för att kolla låsfunktionen, lyft dörrarna lite lätt i handtagen upp/ner. Glappar det kan det också betyda att bilen fått en smäll vid något tillfälle. Kontrollera alla funktioner i öppningarna t.ex. centrallås, reglage för öppning av huv, baklucka, tanklock etc. Är bilens dörrar försedda med el-hissar till rutorna ska även dessa funktionskontrolleras. En fönsterhissmotor kan kosta mellan 2-5000:- för en fabriksny. Bildemonteringen begär halva det priset + moms. Finns taklucka är det också av vikt att du kollar dess funktion och täthet då även detta är dyrt att åtgärda.

Låsfunktioner (framförallt i dörrar) ska självklart fungera! Detta är ingen bagatell som SBP obemärkt låter gå förbi. Kontrollera också säkerhetsbältenas kondition, det är viktigt att de löper fint i rullen samt att inga revor finns. Detta är lika viktigt fram som bak. Kontrollera också att mittenbälte i baksätet finns om bilen är registrerad för 5 personer.

När detta är avklarat tittar du över insidan på bilen. Kolla efter rost i motorutrymmet, i bagage (lyft alltid på filtmattnan och ev. reservhjul) samt kolla dörrar & karmar, allra helst i underkant efter i första hand rost. Detsamma gäller givetvis också bilens underrede, har du

möjlighet, hissa upp bilen för kontroll av rost, avgas system och ev. oljeläckage från växel låda, motor, drivaxlar, bakaxel etc. Rost och oljeläckage garanterar dyra åtgärder!

Nu kan det väl vara dags för en provtur men bekanta dig med instrument och reglage först. Ta reda på dess funktioner, kontrollera stoljusteringarna m.m. så att du känner att bilen är bekväm för just dig. Ett varv runt parkeringen räcker inte, ett par mil på olika vägunderlag är att rekommendera. Lyssna efter slag och oljud från växellådan, stötdämparna och motor. Uppsök en stor fri yta där du med fullt rattutslag kör några varv åt båda hållen för att lyssna efter knatter och oljud från drivknutarna, glappa spindelleder o.s.v. Detta gäller framhjulsdrevna bilar. Bilar med bakhjulsdrift lyssnar man efter "klunk" och slag från kardandrör och bakaxel.

Kontrollera kopplingens skick och funktion under körning, känn efter att den inte är för hård i pedal motståndet och inte heller för lam med pedalen i det närmaste i golvet. Vid växling och normal körning märker man ganska omgående om kopplingen slirar, prova också i t.ex. uppförsbacke att på relativt låga varv (men med högsta växel i) trycka gasen i botten. Då märker man direkt om bilen svarar eller om kopplingslamellerna inte hänger med.

Glöm inte att kolla vätskenivåerna innan start, motorolja, bromsolja ev. kopplingsolja samt kylarvätska (givetvis är det en fördel med en skvätt bensin i tanken också, detta för att kunna ta sig till närmaste mack). Ja du läste rätt, till närmaste mack! Tyvärr kan man stöta på en säljare som kör med argumentet att "tanken är nästan tom så kör inte så långt". Min trevliga personlighet och mitt lugna sätt hindrar mig från att skriva vad sådana kommentarer borde rendera i! Läsarna får använda sin egen fantasi.

Det kan löna sig att tanka upp bilen på egen hand om bränslenivån skulle vara låg för du ska kolla upp bilens drivlina och funktioner från kallstart till arbetstempererad motor. En bil kan vara svårstartad då den är varm (stanna till slå av motorn efter en kort stunds körning och starta igen.) Givetvis kan förhållandet vara detsamma med kall motor. Ett enkelt sätt att kolla toppackningens status är att låta bilen gå på tomgång. Öppna huven och lätta på locket till expansionskärlet som vanligtvis är en vit plastbehållare på någon sida om kylaren, den är också ihopkopplad med denna via en slang. Titta ner i behållaren, kontrollera så att inte bubblor och skum uppträder, om så är fallet är troligen toppackningen trasig vilket oftast innebär att inte bara packningen måste bytas, ofta krävs också demontering och planing av topplocket.

Glöm inte att med båda händerna på ratten, under körning känna efter skakningar, obalans i däck och framvagn. Provbromsa i olika farter inte bara för att känna efter obalans utan också för att lyssna efter ev. anliggning (uppstår oftast vid slitna bromsbelägg och rostskadade bromsok). Lyssna också under både färd och även utanför bilen efter "fräsljud" från avgassystemet. När du är nöjd med din provtur fråga säljaren när olja & filter byttes senast, har tänddetaljerna bytts, och framförallt har motorns kamrem bytts enligt serviceintervall om nu bilen är utrustad med sådan. Inte många bilar klarar av ett kamremsras utan dyra

reparationer som följd! Kan säljaren visa upp kvitton från verkstad på ovan nämnda arbeten är det ett klart plus.

Jag tycker härmed att jag delat med mig av några små tips som jag tycker är viktiga vid köp av begagnad bil. Förhoppningsvis underlättar jag genom att nämna det här med däck, titta efter godkänt mönsterdjup (1,6mm sommar och 3mm vinterdäck). Någon eller några har lyckats inbilla sig (och andra) att SBP inte bryr sig om däckens skick utan att denna så viktiga del av ett trafikdugligt fordon endast är en polisiär sak. Detta är kvalificerat skitsnack och en slags "rättan i pizzen" skröna som säkert passar den oseriöse säljaren med välsmort munläder, gå inte på sådant trams!

Vad gäller vinterdäck så har det betydelse var i landet du bor. S.k. allväders, allround och dubbfria däck är inte att rekommendera i norrlands inland där man inte saltar vägarna och där 4-5 olika väglag kan uppstå under ett och samma dygn.

Ett litet tips till, bara eftersom jag kom in på norrlands inland, just tack vare saltfria vägar kan man i denna region göra fina bilfynd då dessa fordon inte är i närheten av de rostangrepp man tyvärr ser på fordon söderut! Det kan det vara lönt att göra t.ex. en tågresor om man råkar intressera sig för en bil i detta område. Till sist vill jag bara säga att vid kritisk granskning av ett fordon måste sunt förnuft gälla vid bedömningen av fordonsstatus, man kan inte begära nollslitage & nyskick på t.ex. ett fordon från sent -80 ta, kraven höjer man eftersom årsmodellerna blir nyare.

För övrigt kan jag varmt rekommendera "ALLT OM BILEN" som om jag inte minns helt fel ges ut av Teknikens Värld. Där kan du hitta just din bil & årsmodell samt läsa om starka och svaga punkter samt mycket informativ besiktningstatistik. Detta är en tidning med lite högre pris men som garanterat är värd sina pengar, dessutom uttalar sig bilproffs från t.ex. tv:s trafikmagasinet. Som sagt lättfattligt & informativt, dessutom kan du få råd vid köp av utlandsbilar, import.

Kolla upp bilen via Transportstyrelsens

SMS tjänst skriv bilens registreringsnummer skicka till 71456

eller ring 0771 - 14 15 16 för information om bilen.